

מהלך 4 - שקיפות בנתונים

ניהול נתונים הוא הפרקטיקה של איסוף, ארגון וגישה לנתונים, שתכליתה לתמוך בפרודוקטיביות, ביעילות ובקבלת ההחלטות בארגון. ניהול מבוסס נתונים הוא חלק ממהלך אסטרטגי המאפשר איסוף וניתוח מידע רלוונטי, שיתוף במידע ותמיכה בתהליכי קבלת החלטות והתווית מדיניות. בין היתר הוא מאפשר ליצור פלטפורמה שתאפשר ממשקי מידע עדכניים בין מחלקות הארגון, כמו גם היערכות מוקדמת לתרחישים שיעלו מהנתונים ותמיכה בגיבוש יעדים מדידים.

מטרות:

- התבוננות במסד נתונים רחב לצורך בניית תוכנית רשותית החוברת לכלל השותפים
- הנכחת תרבות של שקיפות בהקשר של מידע ונתונים

פעולות מקדימות:

- התבוננו בתמונה הרשותית ובחרו מתוכה נתונים העוסקים בתקציב, בנתוני מערכת החינוך ובהישגים
- בחרו 3-4 מסדי נתונים, רצוי שהם יהיו מגוונים מבחינת המידע שהם משקפים
- בחרו 3-4 מסדי נתונים, רצוי שהם יהיו מגוונים מבחינת המידע שהם משקפים

תפוקות:

- מסד נתונים רלוונטי ליצירת "סיפור רשותי" אחיד

מהלך 4 - שקיפות בנתונים

מפגש 1: הגפ"ן כמרחב הזדמנויות רשותי

משך: שעה וחצי

ציוד וחומרים:

○ צילום מספר עותקים של 3-4 מסדי נתונים, רצוי שהם יהיו מגוונים מבחינת המידע שהם משקפים על החינוך ברשות

הנחיות:

1 פעילות מחברת: יש לך אפשרות לתת שני נתונים בתחום האחריות/התפקיד שלך ברשות, מהם הנתונים שהיית נותנת?

רושמים על הלוח וכבר מארגנים בקטגוריות:

✓ נתונים כמותיים

✓ נתונים איכותניים

✓ נתונים כלליים/גלובליים: ממוצע, חציון

✓ נתונים מפורטים המרכיבים את הנתונים הגלובליים

✓ נתונים שעברו תהליך עיבוד

✓ נתונים גולמיים

פתיח לנושא:

ברשות יש מגוון גדול מאוד של נתונים, וכל אחד מתייחס באופן סובייקטיבי לנתונים שיש בידיו. כולנו יודעים שנתונים צריכים לעבור תהליך של חילוץ תובנות והפקת מסקנות מתובנות אלה. משם ניתן לקדם פעולות רלוונטיות הנוגעות בנתונים (הגדרת יעדים ותוכניות עבודה).

כולנו יודעים שנתונים ניתנים למגוון פרשנויות, ושכל אחת מפרשנויות אלה תכתוב את התהליך ההמשכי, התובנות, המסקנות וכו'.

העבודה המשותפת שלנו על בסיסי הנתונים השונים, תרחיב את מנגד הפרשנויות ותביא לידי החלטות משותפות שיאפשרו דיבור בשפה אחידה והבנה עמוקה יותר של היעדים ותוכנית העבודה.

2 מה מספרים המספרים

○ חלקו את הפורום לקבוצות (2-4 חברים בקבוצה)

○ כל קבוצה תקבל סט נתונים מתוך התמונה הרשותית ונתונים פדגוגיים נוספים המתייחסים למערכת החינוך היישובית/בתי הספר. (כל קבוצה תקבל סט נתונים שונה)

מהלך 4 - שקיפות בנתונים

מפגש 1: הגפ"ן כמרחב הזדמנויות רשותי

מתבוננים בנתונים:

- שלב א -** זיהוי נתונים בולטים ראשוניים, סימון נתונים חיוביים ושליילים בכל תחום. בנתונים המתייחסים למוסדות החינוך יסומנו תחומים שבהם המוסד מדורג מתחת או מעל לממוצע בקרב מוסדות חינוך דומים.
- שלב ב -** זיהוי תופעות בולטות, כגון פער גדול בין כיתות, פערים בין תתי-מיומנויות, חוסר איזון בין רבעוני הישגים, חוסר אפקטיביות בעבודה מול אוכלוסייה מדאגה / מאתגרת/מעל לממוצע בהשוואה להישגי אוכלוסייה דומה בבתי ספר אחרים, אמון במבוגרים בבית הספר. כמו כן האם עולים מהנתונים יתרונות יחסיים באחד המקצועות? האם פערים בין תלמידים חוזרים על עצמם או שבכל מקצוע ושכבת גיל מתגלים דפוסים שונים?
- שלב ג -** זיהוי הלימה ואי-הלימה בין ממצאים ותופעות, כגון יחסי קרבה, אכפתיות ותחושת מוגנות; פערים גדולים בין דיווחי מורים לדיווחי תלמידים; האם יש הלימה בין תוכניות בית הספר לבין הממצאים;? האם יש הלימה בין החשיבות שהתלמידים מקנים למקצוע מסוים לבין ההישגים בו? כלומר האם הצלחה בלימודים בבית הספר מלווה גם באקלים וסביבה פדגוגית מיטביים?
- שלב ד -** ניתוח תופעות באמצעות קיום שיח שמתוכו עולה פרשנות הצוותים לתוצאות: כיצד הם תופסים את הממצאים? במהלך שיח זה חייב להיות דגש על מוקד שליטה פנימי - האם לתופעות שונות עשויה להיות סיבה משותפת?; האם יש בנתוני האקלים והסביבה הפדגוגית ממצאים שעשויים להסביר את הנתונים הגבוהים או הנמוכים? לדוגמה: האם הישגים נמוכים בבית ספר מלווים ברמות נמוכות של מוטיבציה, של מסוגלות עצמית ושל ציפיות מורים? האם יש נושאים שבהם חל שינוי (התקדמות/נסיגה בהשוואה לנתוני המיצ"ב) ומה יכול להסביר את השינוי?
- שלב ה -** בחירת תופעות ובעיות מרכזיות להתמודדות וסימון נקודות עיקריות למיקוד. לשם כך יבוצע במידת הצורך חקר נוסף ואיסוף נתונים, וכן ייעשה להקמת צוותים הטרוגניים בסוגיות בית ספריות ולבניית תוכניות עבודה.

3 ממספר לסיפור (חשיבה על התוכנית הרשותית מבוססת נתונים)

- נסחו 2 תובנות מתוך הנתונים שניתחתם.
- עד כמה "המספרים"/נתונים שבחנתם לעומק מספרים את סיפור התפיסה הרשותית, כפי שאתם מכירים אותה?
- לאילו נתונים אני זקוקה כדי להתבונן מחדש על האתגרים שלי?

4 סיכום

אחת ממטרות הפורום הוא לנסח את האג'נדה החינוכית הרשותית, וממנה לגזור את תוכנית העבודה המשותפת. אג'נדה זו, או בלשוננו "הסיפור הרשותי", תתבסס על ההצלחות שעליהן שוחחנו, על האתגרים הניצבים בפנינו, ועל תמונת העתיד שלעברה נרצה להתקדם, חזון שיכוון את מעשינו, שאליו פנינו מועדות...

מהלך 4 - שקיפות בנתונים

מפגש 2: עקרונות לניהול מבוסס נתונים

משך: שעה וחצי

ציוד וחומרים:

נתונים רלוונטיים לאתגרים של כל משתתף בפורום ביחס לתוכנית העבודה שעל פיה הוא עובד בשנה"ל הנוכחית

הנחיות:

1 פעולה מטרימה:

כל אחד מחברי הפורום אוסף ומנתח נתונים רלוונטיים לאתגרים שלו/לתוכנית העבודה שעל פיה הוא עובד בשנה"ל הנוכחית.

2 מדוע יש להנגיש את הנתונים לציבור?

1. שקיפות ציבורית: בחברה דמוקרטית המתפקדת בצורה מיטבית, אזרחי המדינה חייבים להיות בעלי מודעות לפעילות הממשלה ולביצועיה. לשם כך, יש להגיש לציבור את המידע באופן חופשי, לדאוג שיהיה מובן מבחינה תוכנית, קליט ונגיש חזותית וכן פתוח לשימושים חוזרים.
2. מתן ערך חברתי וכלכלי: בעידן הדיגיטלי משמש המידע כמשאב בסיסי לפעילות חברתית וכלכלית. באמצעות פתיחת המידע לציבור, יכולה הממשלה להניע את היזמות שנדרשות למגזר הפרטי לשם יצירת ערך חברתי וכלכלי.
3. השתתפות במשילות: פתיחת המידע לעין הציבור ועדכון ישיר של האזרחים, תורם לחיזוק מעורבותם בתהליכי קבלת ההחלטות. מדובר ביצירת חברה אוריינית שלא די בכך שהיא מודעת לתהליכי המשילות, אלא שביכולתה גם לתרום לתהליכים אלה.

שלושה עקרונות מפתח להנגשה מיטבית של מידע ונתונים:

1. **פשטות:** יש להתחיל "בקטן", לשמור על פשטות ולהעדיף את המהירות. אין חובה להציג את כל סוגי הנתונים באופן מיידי. בשלב הראשון, ניתן להתחיל עם סוג או בסיס נתונים אחד, או אף עם חלק מהנתונים בבסיס נתונים גדול יותר.
2. **שיתוף הציבור בתהליך:** יש ליצור קשר עם משתמשי המידע מתחילת התהליך ובאופן שוטף, בין שמדובר בציבור הרחב, במפתחים וביצרנים של מידע או בסקטור העסקי. זה יבטיח שתהליך הנגשת הנתונים ופתיחתם יהיה רלוונטי, יעיל ואפקטיבי ככל שניתן.
3. **התייחסות לחששות משותפים, להטיות ולטעויות נפוצות:** פתיחת הנתונים לשימוש הציבור הרחב גוררת שאלות רבות וחששות רבים. חשוב במיוחד לזהות את הנושאים הקריטיים ולטפל בהם מוקדם ככל האפשר. מתוך: "הגברת שקיפות הפעילות הממשלתית לטובת הציבור באמצעות שיפור הנגשת נתונים ומידע" - ג'וינט אריא

מהלך 4 - שקיפות בנתונים

מפגש 2: עקרונות לניהול מבוסס נתונים

3 ניתוח נתונים:

- מתחלקים לזוגות, כל זוג משתף בתובנות שהעלה מתוך הנתונים, מעלה סוגיה אחת לדיון משותף על בסיס הנתונים, ומתייחס לאחת או יותר מן השאלות שלהלן:
- לאור הנתונים, מה תמשיך לעשות? מה תשנה ותעשה אחרת? מדוע?
 - בנקודת הזמן הזו ומתוך חשיבה רפלקטיבית והתבוננות מעמיקה בנתונים, מה תרצו לשפר או לשמר בבחירת המענים בסל הרשותי?
 - לאור הנתונים המוצגים, שתף בתהליך התכנוני המקדים לבחירת המענים?

4 דיון במליאה:

נעלה תובנות משמעותיות שמובילות להמלצות הנוגעות במענים של הסל הרשותי להמשך מימוש התוכנית השנתית.

5 סיכום:

אנחנו ממשיכים לזהות את רכיבי תוכנית העבודה. ראינו סוגי נתונים שונים שיכולים להשפיע על המענים הרלוונטיים שנרצה להשתמש בהם כחלק מתוכנית העבודה שלנו. ראינו כי ראייה רחבה ומעמיקה של הנתונים מאפשרת פרשנויות שונות שמכוונות למענים שונים. יכולת התבוננות משותפת וראיית התמונה הרשותית הרחבה תעזור לנו בהמשך למקד את התוכניות הרשותיות תוך מציאת קשרים והקשרים ביניהן.